

Riikliku vanaduspensioni, kohustusliku kogumispensioni ja vabatahtliku kogumispensioni statistika

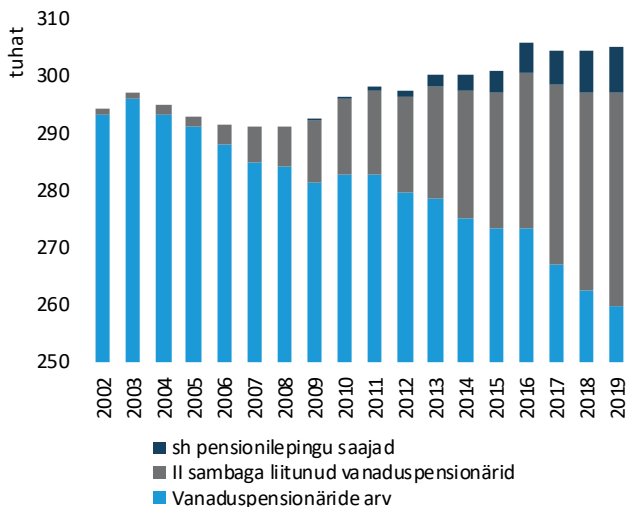
Seisuga 31.12.2019

1. RIIKLIK VANADUSPENSION JA KOHUSTUSLIK KOGUMISPENSION

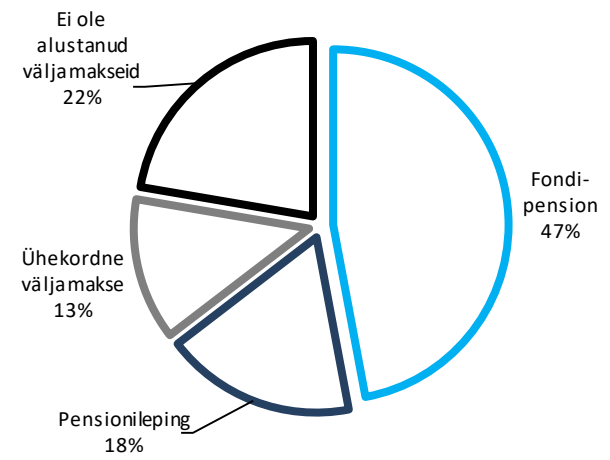
1.1. Väljamaksed

- ◇ 2019. aasta lõpus oli 305 120 vanaduspensionäri, kellest ennetähtaegselt pensionile läinuid oli 27 777. Vanaduspensionäride arv suurenes aastaga ca 890 inimese võrra. Ennetähtaegsete pensionäride arv on jäänud stabiilseks.
- ◇ Õigus II samba pensionile oli aasta lõpus 45 280 inimesel, kellest väljamaksete avalduse oli esitanud 35 181 inimest. Väljamakseid saavate isikute arv suhtena väljamaksetele õigust omavatesse isikutesse jäi aasta jooksul samaks (78%).
- ◇ II samba väljamakseid saanud isikutest 61% (21 304 inimest) on saanud fondipensioni¹ makseid, 17% (5 930 inimest) on saanud ühekordse väljamakse pensionifondist ja 23% (7 947 inimest) kindlustusseltsidest pensionilepingute² makseid.
- ◇ Osakuomanikest, kel tuleb pensioni saamiseks sõlmida pensionileping, on 69% ka vastava avalduse teinud (2018. aastal 73%), ühekordsetel väljamaksetel on see suhe 77% ja fondipensionil 80%.

Joonis 1. Vanaduspensionäride arv, sh II sambaga liitunud vanaduspensionärid

Joonis 2. II sambaga liitunud vanaduspensionäride jaotus väljamakse liigi järgi

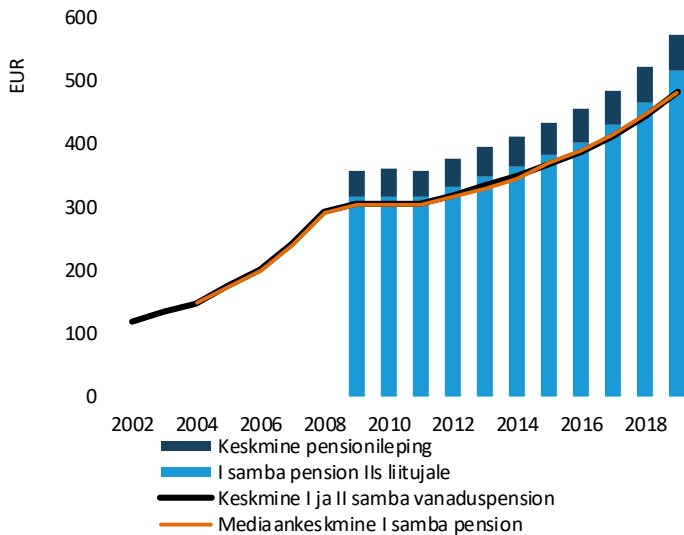
- ◇ Keskmise I ja II samba³ vanaduspension kokku oli 2019. aasta lõpus 483 eurot. I samba pensioniindeks oli 2019. aastal 1,084. Keskmise staaži vanaduspensionäridel oli 43,8 aastat, samas kui uutel pensionäridel oli see 39,5 aastat. II samba mõju keskmisele vanaduspensionile on praegu veel marginaalne, kuna pensionileping on vaid 2,6%-l vanaduspensionäridest.
- ◇ Mediaankeskmine I samba vanaduspension oli ainult 86 senti võrra suurem aritmeetilisest keskmisest.
- ◇ I samba vanaduspensionäridel, kes ei ole liitunud II sambaga, oli keskmine pension 475 eurot. II sambast pensionilepingu väljamakse saajate keskmine pension koos I samba pensioniga oli üle 572 euro. Erinevus tuleneb osaliselt ka II sambaga liitunud pensionäride kõrgematest I samba pensioniõigustest.
- ◇ Keskmise I ja II samba brutopensioni suhe Eesti keskmise brutopalka oli 2019. aasta lõpus 34,4%, samade näitajate netosuhe oli 41,4%.

¹ Perioodilised väljamaksed pensionifondist, vt täpsemalt <http://www.pensionikeskus.ee/ii-sammas/valjamaksed/regulaarsed-maksed-pensionifondist/>

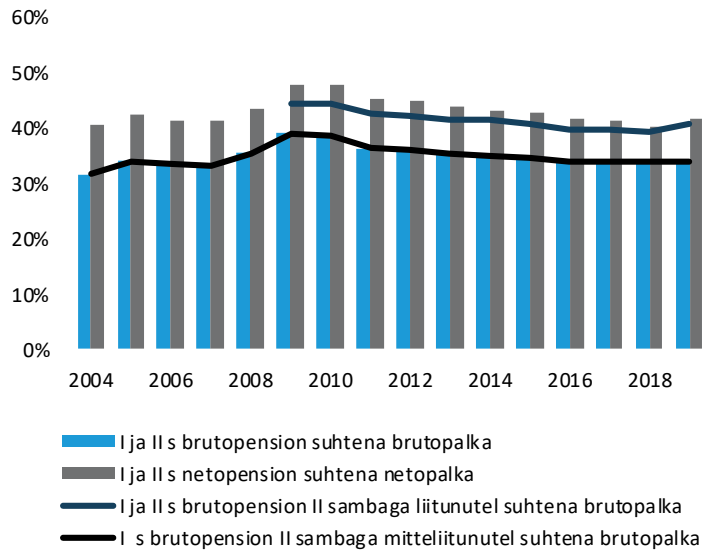
² Eluaegsed väljamaksed kindlustusseltsist, vt täpsemalt <http://www.pensionikeskus.ee/ii-sammas/valjamaksed/eluaegsed-maksed-kindlustusseltsist/>

³ II sambas arvestatakse ainult eluaegseid kindlustuslepinguid.

Joonis 3. Keskmise vanaduspension ja II samba pensionileping

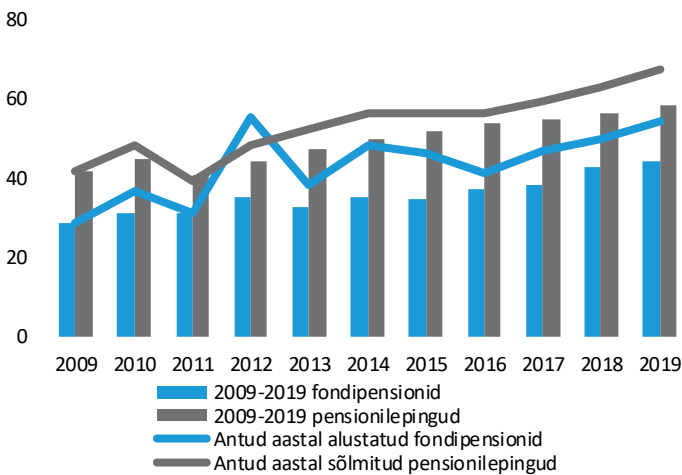

Joonis 4. Keskmise pensioni ja Eesti keskmise palga suhted

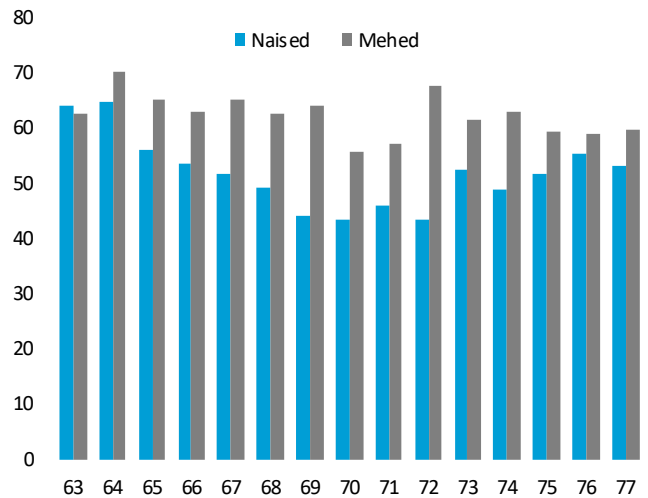

- ◊ Keskmise II samba pensionilepingu alusel makstava pensioni suurus oli 2019. aasta lõpus 58,1 eurot kuus (2018. aastal 56,5 eurot), keskmine fondipension 54,5 eurot kuus (2018. aastal 50 eurot) ja keskmine ühekordne väljamakse 1321 eurot. Samas keskmine väljamakse pensionilepingu alusel oli 2019. aastal pensionile jäänud inimestel 67,4 eurot kuus.
- ◊ 88% pensionilepingutest olid garantiiperioodiga, keskmine garantiiperioodi pikkus oli 13,6 aastat.
- ◊ Meeste keskmine pensionilepingu väljamakse kuus oli 18% suurem kui naistel, sealjuures oli pensionilepingu sõlminud inimeste hulgas mehi 52% ja naisi 48%. Võrdluseks I samba vanaduspensionäride hulgas oli naiste keskmine pension 2,2% võrra kõrgem meeste keskmisest pensionist ning meeste ja naiste suhe vastavalt 36% ja 64%.

Joonis 5. Keskmise II samba fondipensioni ja pensionilepingu väljamakse uutel ja kõikidel pensionäridel

Joonis 6. II samba pensionilepingu väljamaksete jaotus soo ja vanuse lõikes

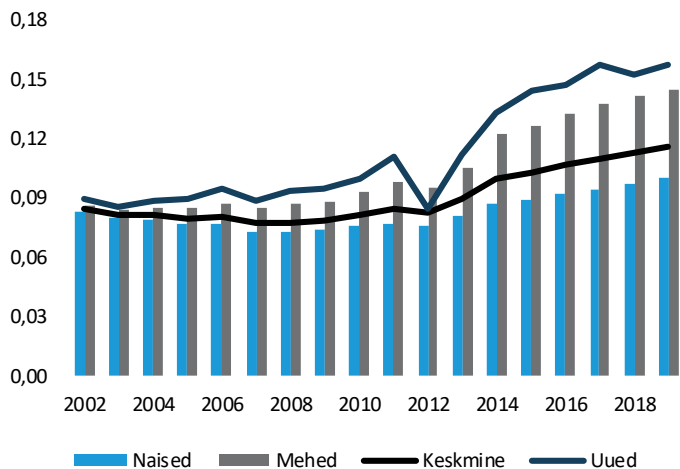

- ◊ I samba vanaduspensionide Gini koefitsient⁴ on viimastel aastatel tõusutrendis. 2019. aastal oli see 0,116, mis on keskmiselt 3,5 korda väiksem 18-64 aastaste isikute sissetulekute Gini koefitsiendist. Vanaduspensionide ebavõrdsuse kasv tuleneb eelkõige uute pensionäride pensionide suuremast varieerumisest (Gini koefitsient oli 0,157), kuna nende pensionit mõjutab järjest rohkem palgast sõltuv kindlustusosak.
- ◊ II samba pensionilepingute Gini koefitsient oli 2019. aastal 0,28 ehk on natuke väiksem töötajate koefitsiendist. II samba puhul tuleb sissetulekute ebavõrdsusse suhtuda esialgu reservatsiooniga, kuna kogumisperiodid on erinevad ja sissetulekute jaotusest on alumine osa ära lõigatud (ühekordsed väljamaksed ja fondipensionid).

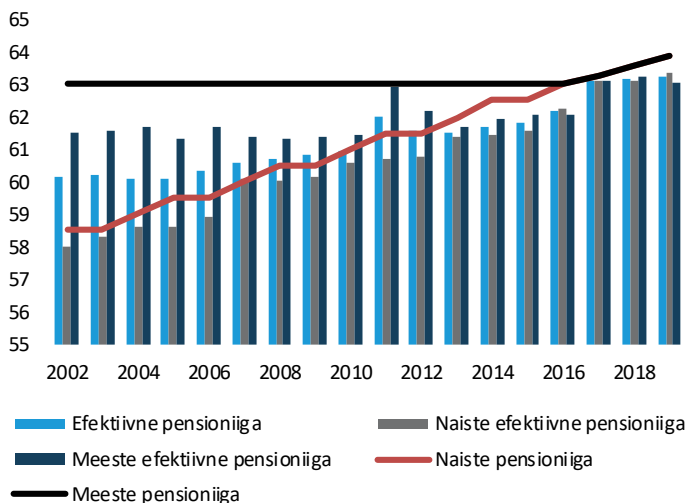
⁴ Näitab sissetulekute ebavõrdsust - mida väiksem, seda väiksem ebavõrdsus.

- ◇ Alates 2016. aastast on riiklik vanaduspensioniga meestel ja naistel sama. 2019. aastal tõusis pensioniiga 63. aasta ja 9 kuuni. I samba uute pensionäride keskmine efektiivne⁵ vanaduspensioniga oli 2019. aastal 63. aastat ja 2 kuud (2018. aastal oli sama).

Joonis 7. I samba vanaduspensionide Gini koefitsiendid

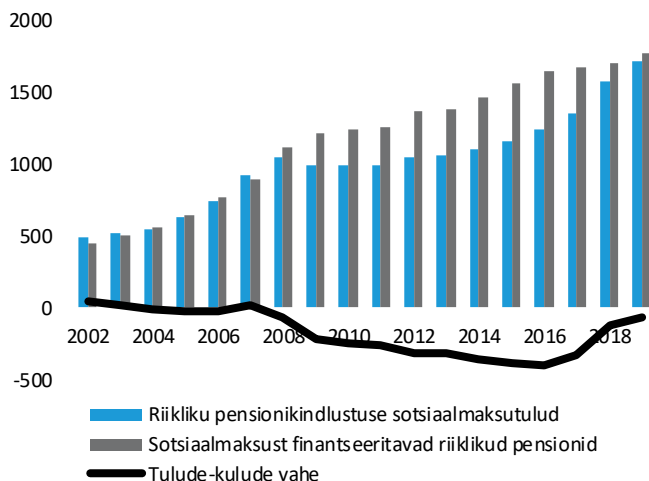

Joonis 8. I samba uute vanaduspensionäride efektiivsed pensioniead

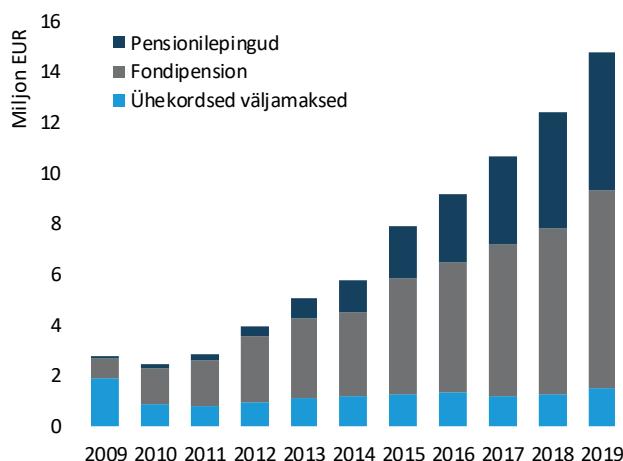

- ◇ Riikliku pensionikindlustuse tulude ja kulude vahe oli 2019. aastal -57 miljonit eurot, ehk tulud olid umbes 3% võrra väiksemad kuludest. 2019. aastal vähenes defitsiit 67 miljoni euro võrra – põhjusteks eelkõige töövõimereformi tõttu töövõimetuspensionäride osaline lahkumine pensionisüsteemist Töötukassasse. Töötukassa töövõimehüvitiste kulu suurenes samal ajal 185 miljonilt eurolt 276 miljoni euroni.
- ◇ II sambast on pensionäridele välja makstud üheteistkümne aastaga 77,5 miljonit eurot, sellest 14,7 miljonit maksti 2019. aastal.
- ◇ Ühekordsete väljamaksete maht on püsinud stabiilselt umbes 1-1,5 miljonit eurot aastas. Fondipensioni väljamaksete aastane maht on kasvanud 7,8 miljoni euroni ja pensionilepingute aastane väljamaksete maht 5,5 miljoni euroni.
- ◇ II samba pensionilepingute reserve summa oli 2019. aasta lõpus 94,6 miljonit eurot, kasv oli aastaga 11 miljonit eurot. Reserve kasvu pidurdas eelkõige uute sõlmitud pensionilepingute arvu märkimisväärne vähenemine III ja IV kvartalis. Vähenemine on tõenäoliselt tingitud II samba reformi, mille kohaselt ei pea edaspidi enam pensionilepinguid kohustuslikus korras sõlmima, ootuses. Kui 2018. aastal sõlmiti kokku 1256 lepingut, siis 2019. aastal ainult 792 lepingut (III kvartalis 91 ja IV kvartalis 80 lepingut).

Joonis 9. Riikliku pensionikindlustuse eelarve tulud, kulud ja vahe

Joonis 10. II samba väljamaksete absoluutmahud aastas

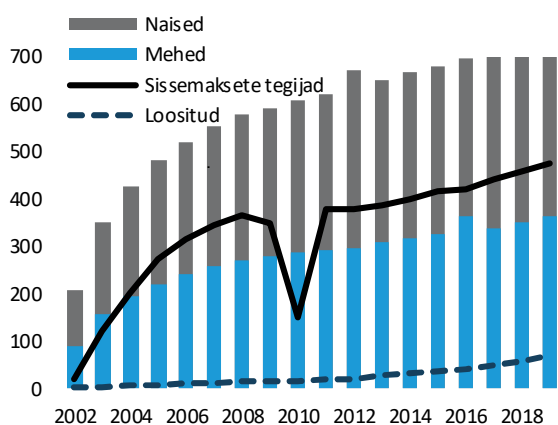

⁵ Tegelik statistiline pensioniiga

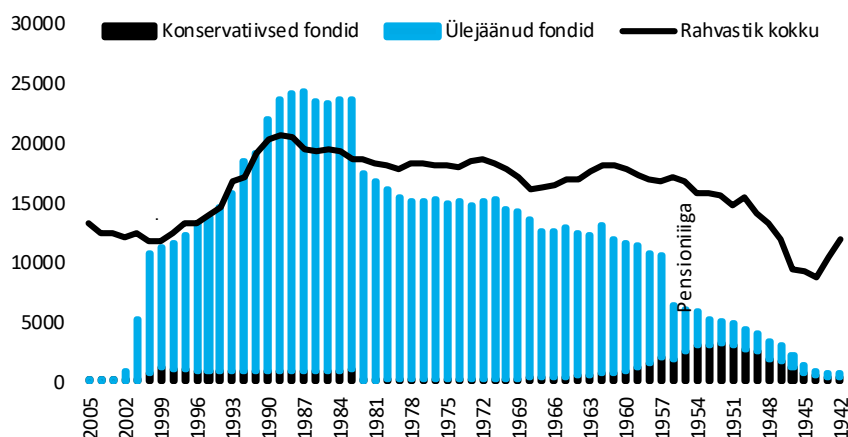
1.2. Kogumine – liitunud, mahud ja sissemaksed

- ◇ 2019. aasta lõpus oli II sambaga liitunud 745 998 inimest. Aastaga lisandus 20 ja pool tuhat uut liitunut.
- ◇ 2019. aasta septembrist muutusid II sambas investeerimispiirangud, mille tulemusena kadus ära senine pensionifondide jaotamine aktsiate osakaalu järgi. Teistest kohustuslikest pensionifondidest saab eristada konservatiivseid pensionifonde. Konservatiivsetes fondides oli 2019. aasta lõpus 8% liitunutest (2018. aastal 10%), st liitunud, kes tegid sinna sissemaksed. Konservatiivsetes fondides on eelkõige inimesed, kes on pensioniea lähedal, kuid ka aastatel 1983-2000 sündinud, kes loositi pensionifondi ja ei ole loosifondi ümber vahetanud (umbes 17 300 inimest).
- ◇ Liitunute osakaal, kes tegid II sambasse ka sissemaksed, oli aastast keskmiselt 64%.
- ◇ Süsteemi algusest arvates on pensionifond loositud 69 220 inimesele, mis moodustab 9,3% kõigist liitunutest. Eelmisel aastal loositi fond 11 437 inimesele, nendest 11% vahetas hiljem loosifondi. Alates 2019. aasta juunist loosifondid muutusid. Konservatiivsete pensionifondide asemel loositakse nüüd pensionifond kolme kõige madalama jooksva tasu määraga vähemalt 75% aktsiasakaaluga fondi vahel.

Joonis 11. II sambaga liitunud ja sissemaksete tegijad (tuhat inimest)

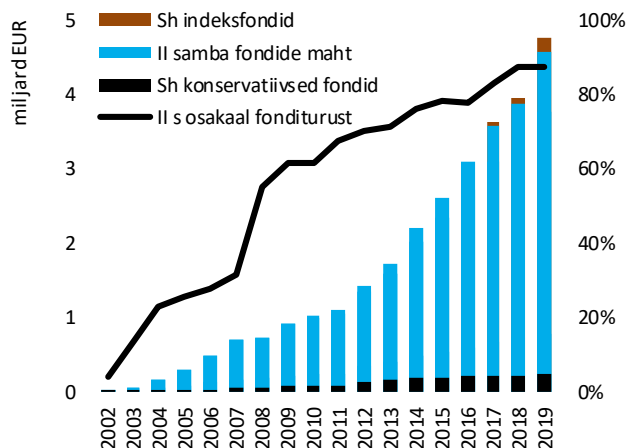

Joonis 12. II sambaga liitunud fondi strategia ja vanuse järgi (tuhat inimest)

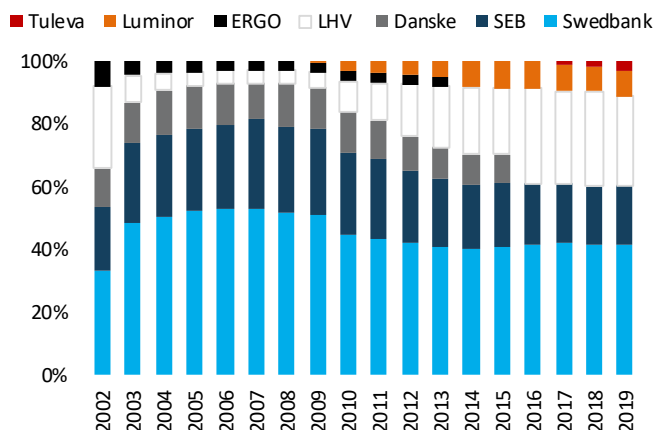

- ◇ II samba fondide maht oli 2019. aasta lõpus 4,75 miljardit eurot. Aastane kasv oli 0,8 miljardit eurot, mis oli läbi aegade suurim.
- ◇ II sambas on 5 fondivalitsejat, kes valitsevad 24 pensionifondi. 2019. aastal uusi fondivalitsejaid turule ei tulnud ja nende ühinemisi ei olnud. SEB tõi sügisel turule uue pensionifondi SEB Pensionifond 100, mis investeerib kuni 100% oma varast aktsiariskiga instrumentidesse.
- ◇ Pensionifondide etteantud aktsiariski osakaalude kadumise tõttu 2019. aasta septembris ei eristata statistika ülevaates ega ka Pensionikeskuse veebilehel pensionifonde enam nende aktsiasakaalu järgi. Konservatiivsete pensionifondide, mis investeerivad maksimaalselt 10% aktsiatesse ja mida saab teistest pensionifondidest selle alusel eristada, turuosad langes aastaga 0,7 protsendipunkti võrra 4,9%-ni. Lisaks on võimalik eristada nõ indekssfonde, kui fondivalitseja on oma fondi ise selliselt defineerinud. Indekssfondide osakaal tõusis 2019. aastal 2,1%-lt 3,6 %-ni.
- ◇ II samba osakaal investeerimisfondide seas langes 2019. aasta lõpuks ühe protsendipunkti võrra 87%-ni.
- ◇ Fondivalitsejate turuosad 2019. aastal oluliselt ei muutunud. SEB, Luminori ja Tuleva turuosad natuke tõusid, Swedbanki ja LHV turuosad langesid. Väikseima fondivalitseja – Tuleva – vara maht oli aasta lõpuks 2,8% II samba kogu varast.

Joonis 13. II samba fondide mahud fondi strategია järgi

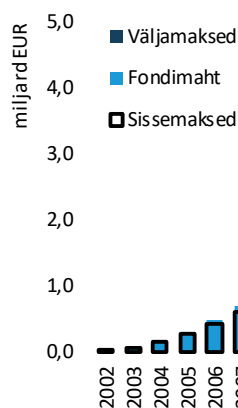

Joonis 14. II samba fondivalitsejate turuosad

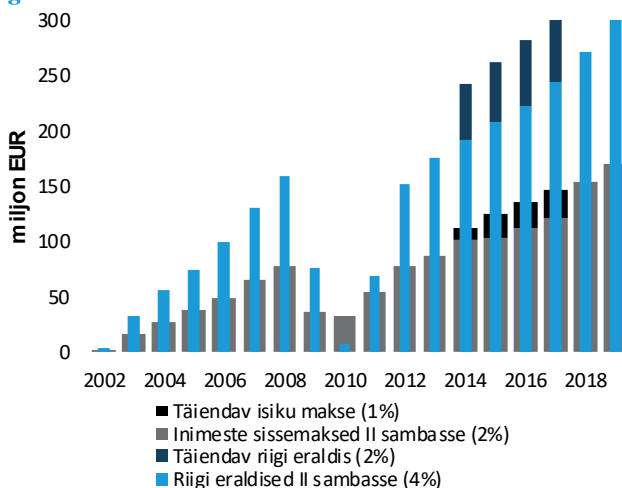

- ◇ 2019. aasta lõpus ületas II samba vara maht sissemakseid ca 890 miljoni euroga. Aastaga oli osakuomanike investeerimistulu suurenenud umbes 390 miljoni euro võrra.
- ◇ 2019. aastal kanti riigi poolt II sambasse 299 miljonit eurot. Isikute enda maksed olid samal ajal 149,5 miljonit eurot. Riigi vanemapensioni maksed olid 21 miljonit eurot.

Joonis 15. II samba sissemaksed, fondide maht ja väljamaksed (- märgiga)

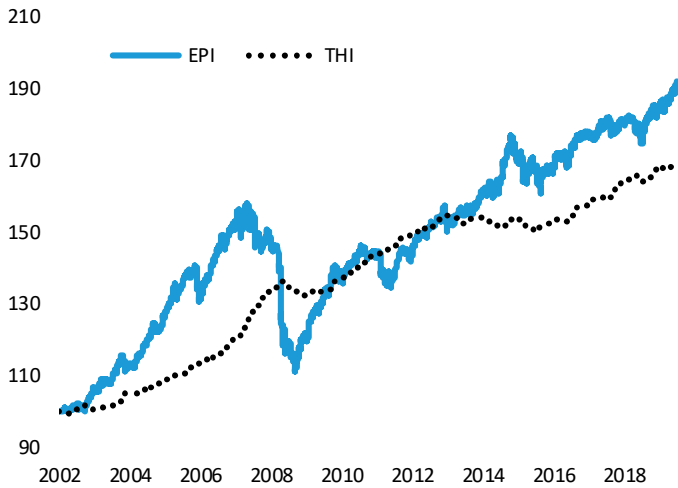
Joonis 16. II sambasse sissemaksed riigi ja inimeste osa järgi

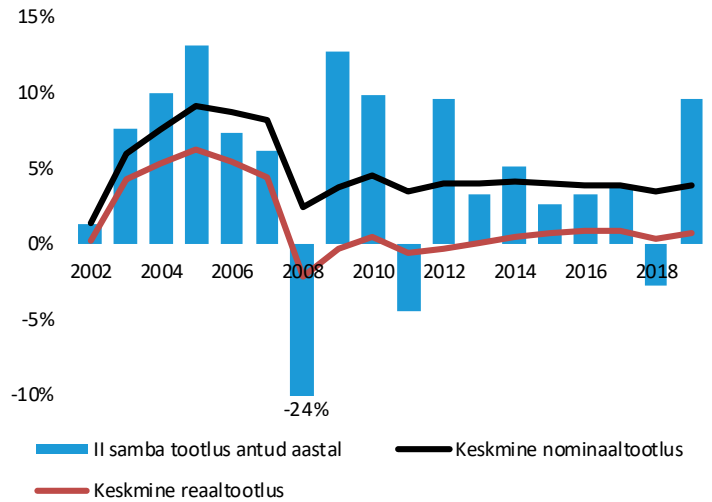
1.3. Kogumine – tootlus, tasud ja investeringud

- ◇ Keskmine II samba nominaaltootlus oli 2019. aastal 9,5% (2018. aastal oli -2,8%). Keskmine II samba aastane tootlus alates 2002. aastast oli 2019. aasta lõpus 3,8% ja ka aastane reaaltootlus oli positiivne (0,7%).
- ◇ EPI indeks oli 2019. aasta lõpus 24 punkti võrra kõrgem THI kumulatiivsest kasvust. Tänu positiivsele keskmisele reaaltootlusele suurenes vahe aastaga 13 punkti võrra.

Joonis 17. II samba fondide EPI indeksi ja THI muutused

Joonis 18. II samba kumulatiivsed tootlused alates fondi loomisest fondi liikide lõikes

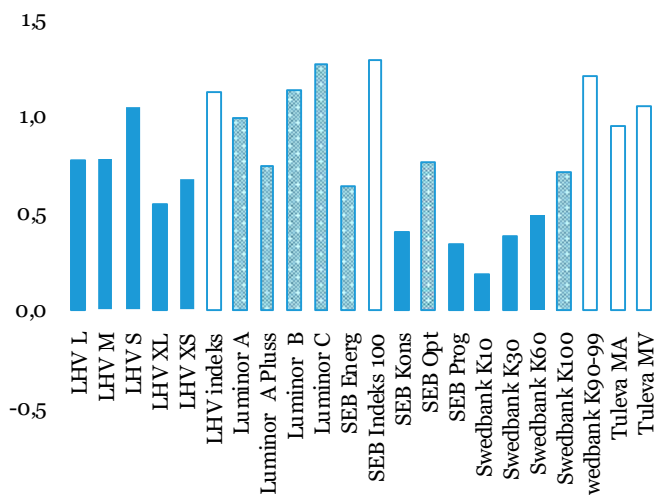

- ◇ II samba fondide keskmine aastane rahavoogudega (sissemaksed ja väljamaksed) kaalutud tootlus, alates II samba loomisest, kõikus kuni 2008. aastani 6-12% vahel. 2008. aasta finantskriisi ajal langes see kuni -7%-ni ja on alates 2010. aastast jäänud 2-3% vahele. 2019. aasta lõpus oli II samba keskmine rahavoogudega kaalutud tootlus 3,1% (reaaltootlus 0,7%).
- ◇ Sharpe'i suhtarvuga on võimalik mõõta portfelli riski ja tootluse suhet. Mida kõrgem suhtarv, seda kõrgemat tootlust riski kohta fond pakub ehk seda enam on riske vähendatud, mis on investorile kasulik⁶. Käesolevalt on kasutatud riskivaba tuluna Saksa riigi kolme kuu võlakirja intressimäärasid (3m Bubill), perioodiks on võetud ajavahemik fondi loomisest kuni 31.12.2019.
- ◇ Parima riski ja tootluse suhtega (kõrgeim Sharpe'i suhtarv) fondideks olid Luminor C ja SEB Indeks 100. Keskmisest parema riski ja tootluse suhtega olid 2019. aasta lõpus kõik indeksfondid. Kuna pensionifondid on loodud erinevatel ajahetkedel, siis kõiki fonde omavahel võrrelda ei saa. Võrdluse lihtsustamiseks on värvitud joonisel 20 samal ajaperioodil loodud fondid ühte värvi.
- ◇ Positiivset reaaltootlust (rahavoogusid arvestamata) näitasid 2019. aasta lõpuks 19 pensionifondi. Negatiivse reaaltootlusega fondidest (kokku 3) omakorda kaks fondi olid konservatiivsed fondid, mille eesmärk ei olegi otseselt THI-d ületada.

Joonis 19. Rahavoogudega kaalutud tootlus II samba algusest

Joonis 20. II samba fondide Sharpe'i suhtarv*

* Vastutamatusesäte: Sharpe'i suhtarvu usaldusväärsus on piiratud ning ta ei ole näitajana piisav andmaks sisulisi hinnanguid fondijuhtimise kvaliteedile ning fondi üldisele riskisusele. Sharpe'i suhtarvu tuleb käsitleda kui täiendavat, fondide kohta avaldatavat informatsiooni. Sharpe'i suhtarvu ei tohi käsitleda kui peamist sisendinfot investeerimisotsuste tegemiseks.

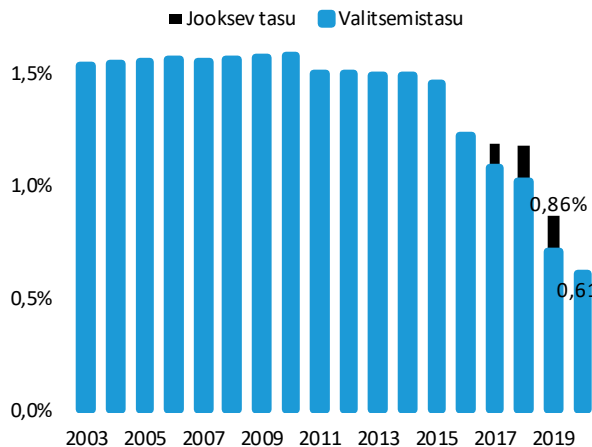
- ◇ Kohustuslike pensionifondide keskmised tasumäärad olid kuni 2015. aastani suhteliselt muutumatud. 2015. aastal hakkas kehtima uus mahtudest sõltuv regressiivne valitsemistasude vähendamise skaala, mis langetas oluliselt

⁶ loe täpsemalt nt siit: http://www.tarkinvestor.ee/wiki/index.php/Sharpe_suhtarv

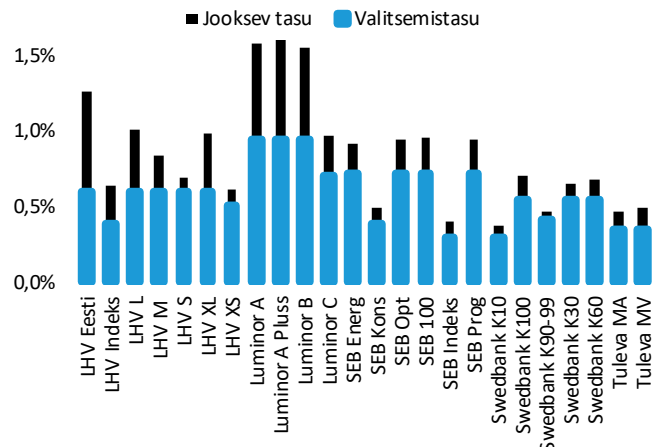
valitsemistasusid. 2019. aasta septembris jõustus järjekordne tasusid puudutav muudatus, mis täiendavalt langetas kohustuslike pensionifondide valitsemistasusid.

- Osakute väljalasketasu, mille võtmise keelati 2011. aastast, kaotasid fondivalitsejad ära juba aasta varem. 2017. aastast langes osakute tagasivõtmistasu piirmäär 1%-lt 0,1%-le (konservatiivsetel fondidel 0,05%). Praktikas ükski fondivalitseja kohustusliku pensionifondi osakute tagasivõtmistasu ei võta.
- Keskmine valitsemistasu oli 2014. aasta lõpus veel 1,45%, kuid 2019. aasta lõpuks oli see langenud juba 0,7%-ni. 2020. aasta veebruari alguse seisuga oli keskmine valitsemistasu langenud 0,61%-ni.
- Fondivalitsejate lõikes oli keskmine valitsemistasu 2020. aasta veebruaris Tuleval 0,34%, Swedbankil 0,53%, LHV-l 0,59%, SEB-l 0,69%, ja Luminoril 0,93%.
- 2018. aastast peavad fondivalitsejad avaldama ka oma pensionifondide jooksvaid tasusid, mis sisaldavad muuhulgas tehingukulusid ja ka nende investeerimisfondide tasusid, kuhu pensionifondid investeerivad. Keskmine jooksev tasu oli 2019. aastal 16 baaspunkti võrra kõrgem (0,86%) kui valitsemistasu.
- Fondivalitsejate lõikes oli keskmine jooksev tasu Tuleval 0,46%, Swedbankil 0,66%, SEB-l 0,9%, LHV-l 0,96% ja Luminoril 1,56%.
- Indeksfondide jooksev tasu oli SEB-l 0,4%, Tuleval 0,46%, Swedbankil 0,47% ja LHV-l 0,63%.

Joonis 21. II samba fondide keskmised valitsemistasud ja jooksvad tasud

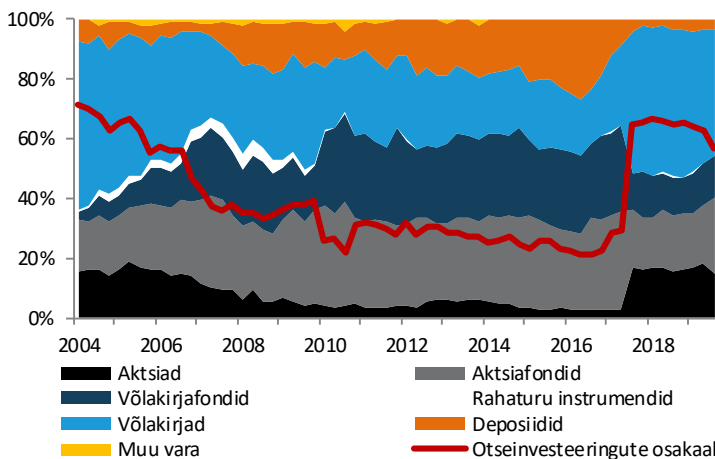

Joonis 22. II samba valitsemistasud ja jooksvad tasud fondide lõikes.

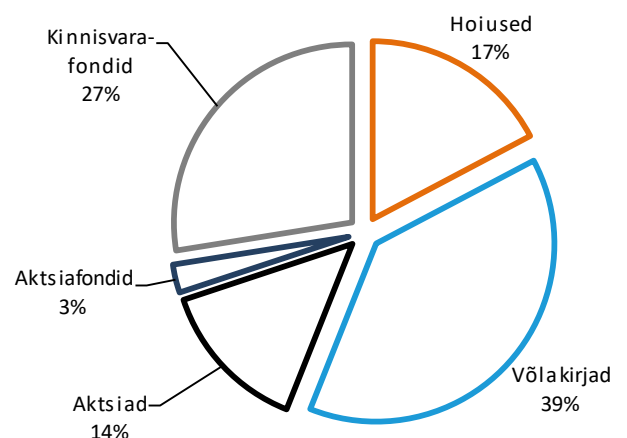

- Aktsiariski omavad instrumendid moodustasid 2019. aasta lõpus 40% kohustuslike pensionifondide varast (2018. aastal 34%). Ajalooliselt on see kõikunud 1/3 juures vara mahust, kuid tõusis 2019. aastal ajaloolise maksimumtasemega samale tasemele (2007. aastal). Otseinvesteeringute osakaal aktsiatesse ja võlakirjadesse tõusis järsult 2017. aasta lõpus ja stabiliseerus 65% juures. 2019. aasta lõpus see küll natuke langes, jõudes 56%-ni.
- Tähtjaliste hoiuste ja arvelduskontode osakaal püsis 2008-2013. aastatel stabiilselt 15% lähedal, kuid enne 2008. aastat oli see valdavalt alla 5%-i. 2016. aasta III kvartalis oli deposiitide osakaal ajaloo kõrgeimal tasemel (27%). 2019. aasta lõpus oli deposiitide osakaal 3,5%.
- Suurim osa varadest investeeritakse Luksemburgi (17%) ja Eestisse (16%), järgnevad Iirimaa (14%) ja Ameerika Ühendriigid (11%). Eesti investeringute osakaal on aastaga jäänud samaks.
- 17% Eesti investeringutest moodustavad tähtjalised hoiused ja arvelduskontod. 2016. aastal oli see osakaal 81%. Otse Eesti ettevõtete aktsiatesse ja võlakirjadesse investeeritakse 7,7% II samba varast (2016. aastal 2,3%). Ülejäänud osa Eesti investeringutest moodustavad erinevad fondid, mis samuti investeerivad Eestisse. Arvestamata hoiuseid, investeeritakse seega Eestisse kokku üle 12% II samba varast (2018. aastal 13%).

Joonis 23. II samba fondide investeringute jaotus

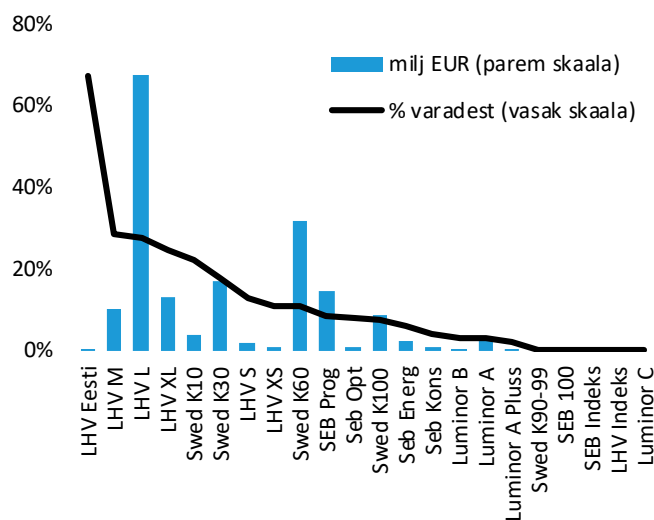

Joonis 24. II samba fondide Eesti investeringute jaotus

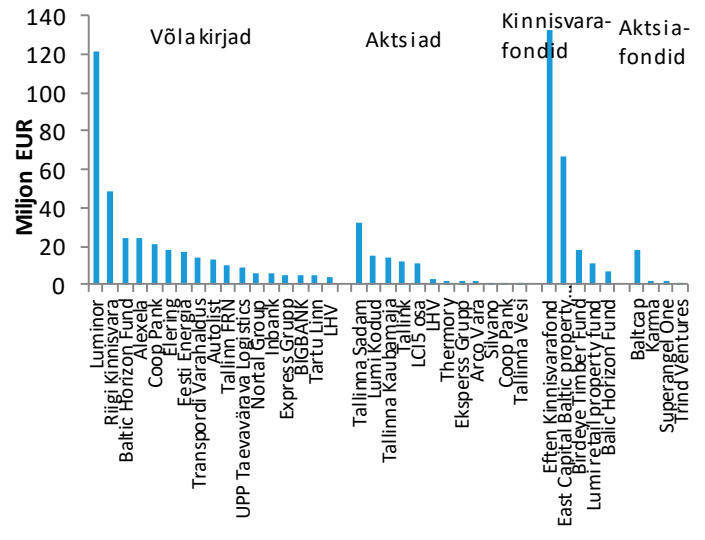

- ◇ Jättes kõrvale hoiused, investeerivad suhtena fondi varasse kõige rohkem Eestisse LHV pensionifondid. LHV pensionifondi Eesti varast 2/3, LHV M ja LHV L varast 28% ning LHV XL varast 25% on investeeritud Eestisse. Kokku on LHV pensionifondide varast investeeritud Eestisse 26%. Swedbanki pensionifondid on keskmiselt Eestisse investeerinud 12%, SEB 7% ja Luminor 3%. Tuleva fondid Eestisse ei investeri.
- ◇ Eesti investeeringute valik on viimastel aastatel oluliselt laienenud, eelkõige just võlakirjade osas. Joonisel 25 on fondimahtude all toodud ainult Eesti investeeringute mahud.

Joonis 25. II samba fondide Eesti investeeringute mahud (parem skaala) ja osakaalud (vasak skaala) fondide lõikes

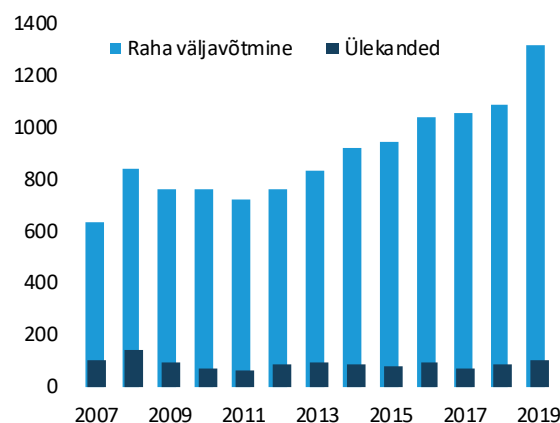
Joonis 26. II samba fondide Eesti investeeringud (milj EUR)

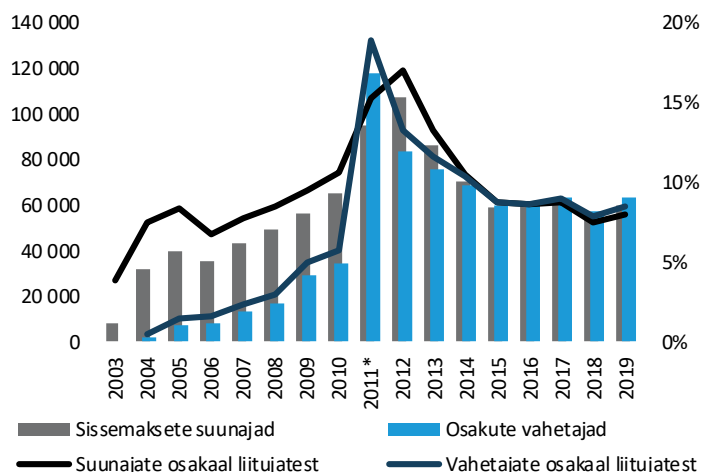
1.4. Kogumine – vahetamine, suunamine ja pärimine

- ◇ II samba pärimised algasid 2007. aastal. 2019. aasta lõpu seisuga on esitatud 12 813 pärimisavaldust. 2019. aastal esitati 1419 pärimisavaldust.
- ◇ 91% pärimisavaldustest on esitatud raha pensionifondist väljavõtmiseks. See osakaal alguses kasvas, kuid hiljem on jäänud stabiilseks (2019. aastal 93%).
- ◇ Pärimise teel on pensionifondidest raha välja võetud kokku 27,1 miljonit eurot (2019. aastal 4,95 miljonit eurot).
- ◇ Sissemaksete ümbersuunamise arv ja osakute vahetamise arv on viimastel aastatel stabiliseerunud 55 ja 65 tuhande inimese vahele. 2019. aastal vahetas pensionifondi osakuid 63 288 ning sissemakseid suunas 59 885 inimest. Keskmiselt esitas iga pensionifondi vahetaja 1,4 avaldust ja sissemaksete suunaja 1,2 avaldust aastas.

Joonis 27. Pärimisavalduste arv

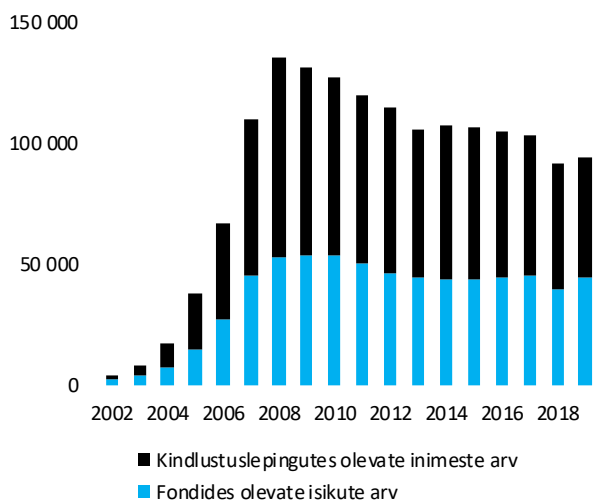
Joonis 28. Osakute vahetajate ja sissemaksete suunajate arv (* avalduste koguarv)

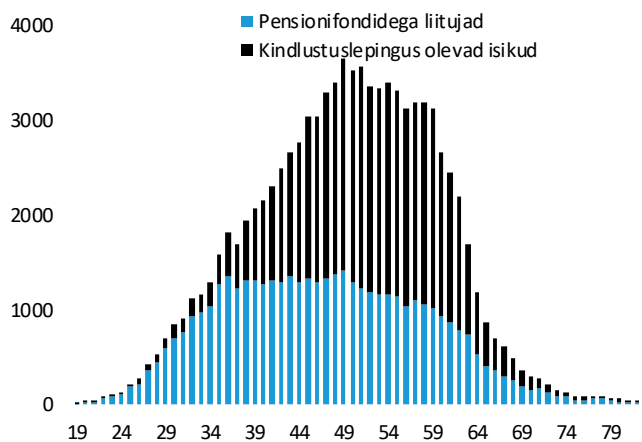
2. VABATAHTLIK KOGUMISPENSION

- ◇ 2019. aasta lõpus oli kehtiv III samba kindlustusleping 49 663 inimesel ja III samba fondidega oli liitunud 44 164 inimest (isikute arv, kelle konto jääk on suurem kui 0), kokku oli III sambas seega umbes 94 tuhat inimest (aastaga suurenes 2 500 inimese võrra, kasutades uuendatud andmeid võrreldes 2018. aasta raportiga). Nende inimeste arv, kes olid sõlminud kindlustuslepingu, vähenes 2019. aastal umbes 2 200 inimese võrra ja fondidega liitunute arv suurenes umbes 4 600 inimese võrra.
- ◇ III samba kindlustuslepingu sõlminud isikute keskmine vanus (52 aastat) on 5,2 aasta võrra kõrgem fondidega liitunute omast (46,8 aastat). III sambaga liitunute keskmine vanus on aasta aastalt järjest tõusnud. Siiski pensionifondides keskmine vanus esimest korda langes (0,3 aasta võrra). Mehi ja naisi on III sambaga liitunud enam-vähem võrdselt.

Joonis 29. III sambaga liitunud isikute arv

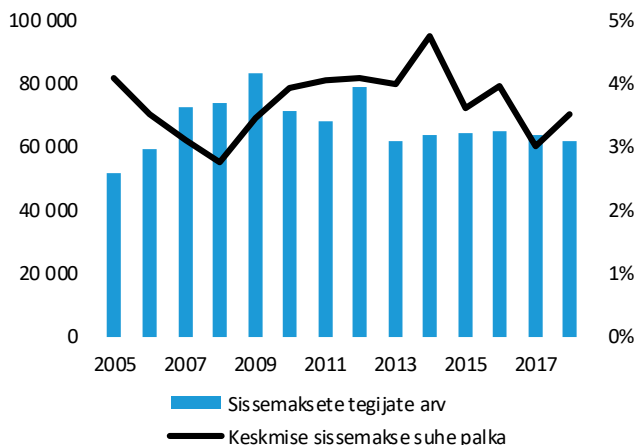
Joonis 30. III sambaga liitunute vanuseline struktuur

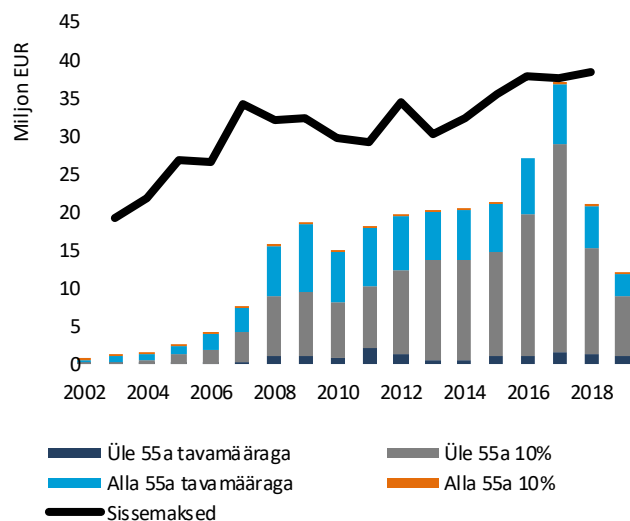
- ◇ III sambasse tegi sissemakseid 2018.⁷ aastal 61 897 inimest, mis oli umbes 2 000 inimese võrra vähem kui 2017. aastal. Sissemaksete tegijate keskmine vanus on viimastel aastatel pidevalt tõusnud, 2007. aastal oli see 40,5 aastat ja 2018. aastal 50,17 aastat.
- ◇ Kuigi sissemakseid tegevate inimeste arv vähenes, siis sissemaksete maht suurenes 0,7 miljoni euro võrra, ulatudes 38,3 miljoni euroni. 2019. aastal langes väljamakstud summa (12 miljonit eurot) viimase 12 aasta madalaima tasemeni. Võrdluseks 2017. aastal oli väljamaksete maht 36,8 miljonit eurot.
- ◇ Sissemaksete tegijate keskmine kuine sissetulek oli 2018. aastal 1 833 eurot (2017. aastal 1 712 eurot). Aritmeetiline keskmine sissemakse oli 2018. aastal 634 eurot aastas, samas kui mediaan keskmine oli ainult 384 eurot. Seega olid valdav osa sissemaksetest suhteliselt väikesed. Keskmine sissemakse määr oli 2018. aastal 3,5% isiku tulust. Üldjuhul jäävad kõik sissemaksed alla 15% isiku tulust.
- ◇ 2019. aastal tegi III sambasse sissemakseid 194 tööandjat, kokku 2 956 töötaja eest, kogusummas 3,1 miljonit eurot. Aastaga on tööandjate arv suurenenud 83 võrra ja töötajate arv 829 võrra.
- ◇ Absoluutsummas on enim väljamakseid tehtud üle 55-aastastele 10% maksumääraga (2019. aastal 8 miljonit eurot), kuid väga suur osa raha võetakse III sambast välja ka enne 55. eluaastat, tavalise tulumaksumääraga (2019. aastal 2,9 miljonit eurot). Üle 55-aastastest inimestest on valinud eluaegse annuiteedi ja ei pea seetõttu oma väljamaksetelt tulumaksu maksma, 632 inimest.

⁷ 2019. aasta andmed selguvad 2020. aasta teises pooles.

Joonis 31. III sambaste sissemaksete tegijate arv ja nende keskmise sissemaks osakaal palgast

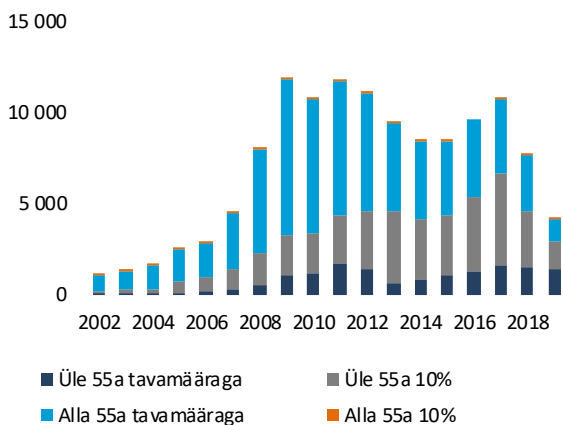

Joonis 32. III samba sissemaksete ja väljamaksete mahud⁸

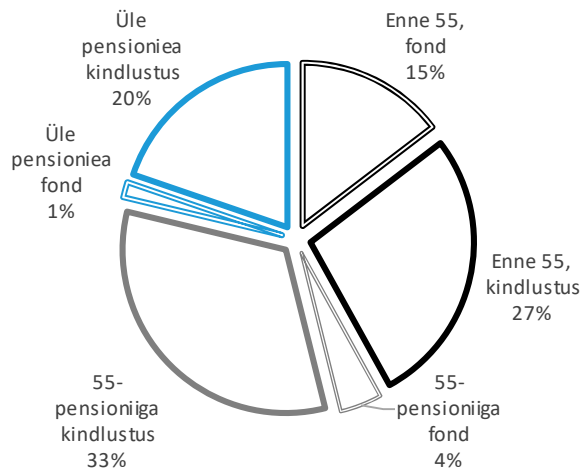

- ◇ III sambast raha välja võtvate inimeste arv vähenes 2019. aastal veelgi võrreldes eelnevate aastatega. Kokku võttis III sambast raha välja 2019. aastal 4 160 inimest (2018. aastal üle 7 600).
- ◇ III sambaga liitunudest oli 2019. aastal riiklikus vanaduspensionieas umbes 6 200 inimest, kellest väljamakseid said 2019. aastal 1 093 inimest.
- ◇ Üle 55-aastaseid inimesi oli III sambas ca 26 100 (17 400 kindlustuses ja 8 700 fondides), kellest väljamakseid said 2019. aastal 3 000 inimest. Seega olid 29% väljamaksete saajatest nooremad kui 55-aastased.
- ◇ Keskmine väljamakse fondidest oli 2019. aasta viimases kvartalis 1 700 eurot.

Joonis 33. III samba väljamaksete saajate arv väljamaksete maksustamise reeglite järgi

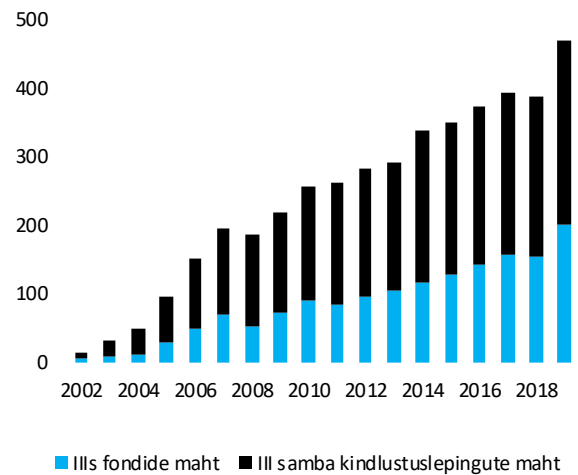
Joonis 34. III samba väljamaksete saajate jaotus vanusegruppide järgi

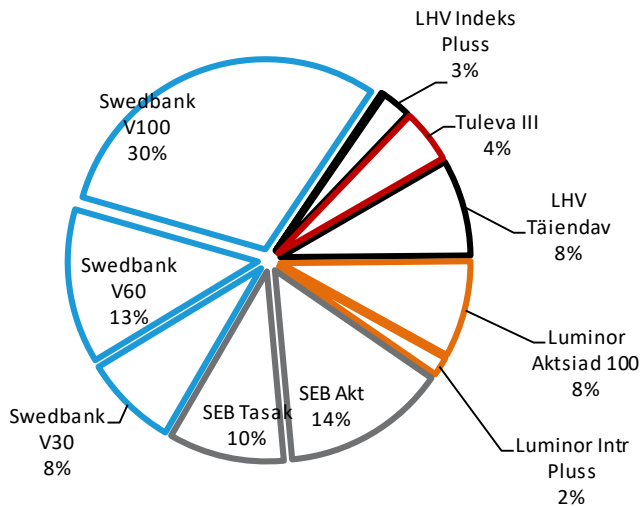
⁸ Joonisel on puudu väljamaksed, mida tulumaksuga ei maksustata, kuid nende maht on olnud marginaalne.

- ◇ III samba fondide maht oli 2019. aasta lõpus 199,5 miljonit eurot ja kindlustuslepingute reserve kogumaht oli 268 miljonit eurot. Mõlemal juhul mahud tõusid vastavalt 46 ja 35 miljoni euro võrra.
- ◇ III samba fondivalitsejate turuosade kontsentratsioon vähenes 2019. aastal Tuleva pensionifondi tulekuga. Turu kontsentratsiooni näitav Herfindahli indeks vähenes III samba fondivalitsejatel 0,38-lt 0,34-ni. III samba kindlustusseltside Herfindahli indeks oli 0,29.
- ◇ Nii kindlustuses kui fonditurul omab suurimat turuosa Swedbank, vastavalt 40% ja 53%.
- ◇ 2019. aasta alguses tuli turule lisaks LHV indeksfondile veel teinegi – Swedbanki piiratud väljumisega pensionifond V100 indeks. Sügisel tuli turule ka kolmas indeksfond – Tuleva III Samba Pensionifond. Esimeste kuudega saavutas Tuleva pensionifond 4,5% turuosa (9 miljonit eurot) ja Swedbanki Pensionifond V100 (piiratud) 0,2% turuosa (0,4 miljonit eurot). Suurima mahuga III samba pensionifond oli endiselt Swedbanki V100 pensionifond 60 miljoni euroga.

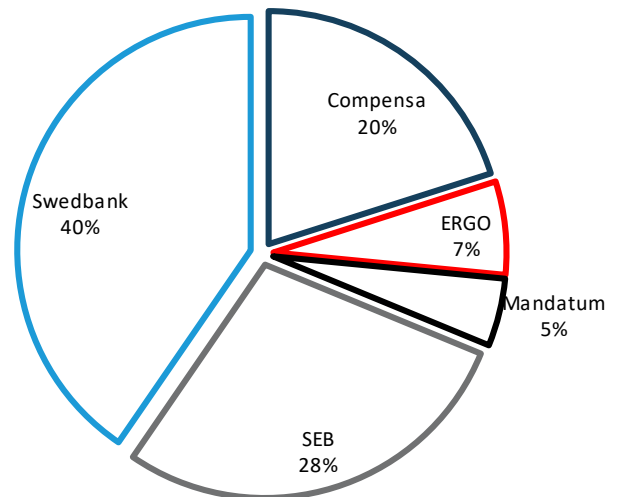
Joonis 35. III samba mahud (miljon eurot)

Joonis 36. III samba fondide turuosad

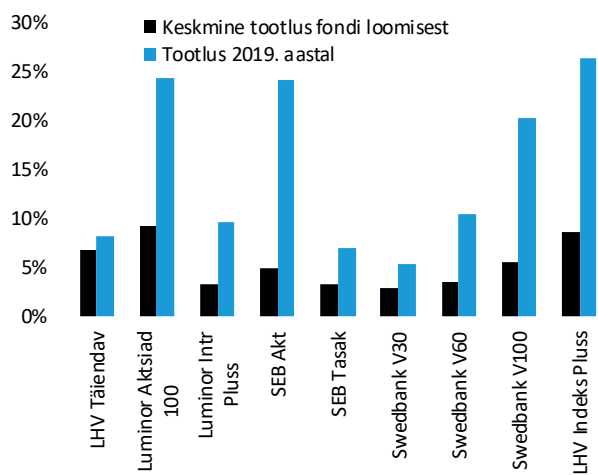

Joonis 37. III samba kindlustusseltside turuosad

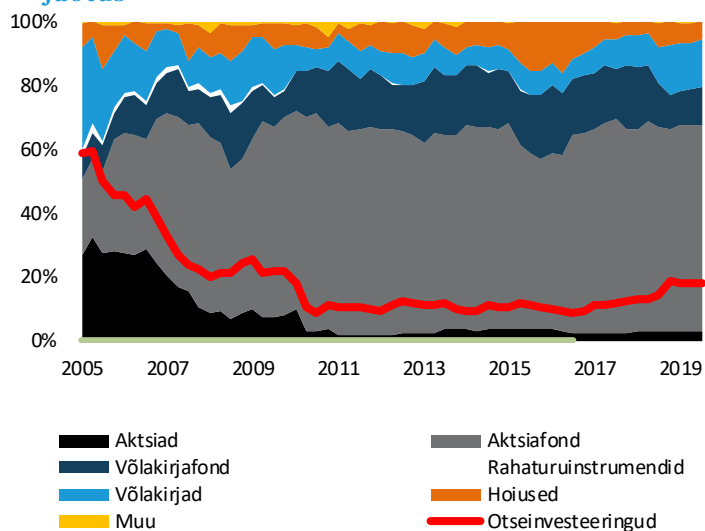

- ◇ III samba fondide keskmine tootlus alates 2002. aastast on 5,1%, 2019. aastal oli keskmine tootlus 15,6%. Pikaajaline keskmine aastane tootlus on seega III sambas 1,3 protsendipunkti võrra suurem kui II sambas.
- ◇ III samba fondide investeringute struktuur on viimastel aastatel olnud suhteliselt muutumatu. Investeringutes domineerivad aktsiafondid, mille osakaal oli 2019. aastal 65%. Otseinvesteringute osakaal aktsiatesse ja võlakirjadesse, mis on alates 2010. aastast püsinud 10-15% juures, tõusis aasta lõpuks 18%-ni.
- ◇ 32% investeringutest tehti 2019. aasta lõpus Luksemburgi, 19% Iirimaaale ja 16% Rootsi. Eesti investeringute (sh hoiused) osakaal oli 11%.
- ◇ Kindlustuslepingute garanteeritud tootlused kogumisfaasis on üldjuhul jäänud 2-4% vahele. Viimastel aastatel on need osadel kindlustusseltsidel langenud ka alla 1%-i. Sõltuvalt aastast ja kindlustusseltsist on aeg-ajalt makstud lisaks garanteeritud intressile ka kasumi boonust.

Joonis 38. III samba fondide tootlused fondi loomisest⁹ ja 2019. aastal.

Joonis 39. III samba fondide investeringute jaotus

⁹ Juhul kui fond loodi enne 2002. aastat, siis alates 2002. aastast.

Vaata lisaks: www.pensionikeskus.ee ja www.minuraha.ee